

Yeni və ədalətli dünya

Bakıda təsis edilən Qlobal Cənub QHT Platformasının əsas fəaliyyət istiqaməti olacaq

Bakıda 116 ölkədən nüfuzlu qeyri-hökumət təşkilatları (QHT) rəhbərlərinin, vətəndaş cəmiyyəti təmsilçilərinin iştirakı ilə Qlobal Cənub QHT Platformasının təsis konfransının keçirilməsi dünya ictimaiyyətinin diqqətini cəlb edən hadisələrdən birinə çevrilib.

Bu möhtəşəm tədbir Asiya, Afrika, Latin Amerikası, Okeaniya bölgələrini - dünya ölkələrinin üçdəiki hissəsini əhatə edən Qlobal Cənubun vətəndaş cəmiyyətinin həyatında əlamətdar hadisəsi hesab edilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qlobal Cənub QHT Platformasının iştirakçılarına ünvanlanan məktubunda deyilir: "Çox şadıq ki, keçən ilin noyabrında Bakıda COP29 çərçivəsində Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin QHT-lərinin Cənub-Cənub əməkdaşlığı üzrə baş tutan beynəlxalq konfransı zamanı Azərbaycan Milli QHT Forumunun Qlobal Cənub QHT Platformasının yaradılması barədə təşəbbüsü güclü dəstək qazanmışdır. Bununla əlaqədar 140-a yaxın ölkədən 1000 nəfərdən çox QHT təmsilçisi və ictimai fəal birgə bəyanat imzalamışdır".

Bakıda Qlobal Cənub QHT Platformasının təsis konfransının keçirilməsi uğurlu siyasətin reallığıdır. Platformanın yaradılması təşəbbüsü ilə 2024-cü ilin noyabrında - COP29 çərçivəsində Azərbaycan Milli QHT Forumu çıxış edib. Təşəbbüs qısa

müddətdə beynəlxalq rezonans doğurub. Nəticədə COP29 QHT Koalisiyası Azərbaycan Milli QHT Forumu qarşısında bu platformanın təsisatlandırılmasına dair məsələ qaldırıb. Azərbaycan QHT-lərinin təşəbbüsü ilk dəfə dünya miqyasında belə bir qlobal dəstək qazanıb. Beləliklə, ölkəmizin liderliyi ilə Qlobal Cənub QHT Platforması təsis olunub.

Bakıda keçirilən "Həmroy fəaliyyət: yeni və ədalətli dünya üçün Qlobal Cənub QHT-lərinin gücləndirilməsi" adlı forumda qəbul olunan bu qərarı dünya ictimaiyyəti yüksək qiymətləndirir. Braziliyanın Beynəlxalq Münasibətlər üzrə Tədqiqat İnstitutunun direktoru, professor Almir Lima Nascimento qeyd edib ki, yeni Qlobal Cənub QHT Platforması regional və qlobal çətinlikləri təşəbbüslərlə həll etməyə yönələcək. O bildirib ki, hazırda sosial və iqtisadi sahələrdə bir çox problemlə üz-üzəyik: "Bu platforma Qlobal Cənub çərçivəsində vahid cəbhə olaraq ədalətsizliyə, yoxsulluğa və iqlim dəyişikliyi kimi digər qlobal çağırışlara

qarşı birgə mübarizəni vacib edir. Yeni şəbəkənin əhəmiyyəti üzv dövlətlər arasında qarşılıqlı əməkdaşlıqdan asılıdır və bütün şəbəkə üzvləri bundan faydalanmalıdır". Almir Lima Nascimento platformaların yalnız dialoqla kifayətlənməyəcəyini, həm də yaradıcı həll yollarının tapılmasına kömək göstərəcəyinə ümid etdiyini bildirib.

Ekvadorun keçmiş xarici işlər naziri və UNITAR-in prezidenti Luis Gallegos isə deyib ki, Qlobal Cənub QHT Forumu əməkdaşlığın gücləndirilməsinə töhfə verəcək. Cənub-Cənub arasında əməkdaşlığa xüsusilə ehtiyac olduğunu deyən Gallegos bildirib ki, dünya hər gün yeni çağırışlarla üzləşir və biz yeni pandemiyalara hazır olmalıyıq: "Pandemiyalar istənilən dövlətə təsir edir və hər bir insan buna diqqət etməlidir. Pandemiyanın təsirləri nəzərə alınmalı və qarşısını almaq üçün qlobal səviyyədə tədbirlər görülməlidir. Qarşılaşdığımız problemləri dialoq yolu ilə həll etməyə çalışmalıyıq. Biz bütün dünya cəmiyyətlərini çağırırıq ki, məsuliyyətlərini bölüşsünlər və birgə qərarlar qəbul etsinlər". Luis Gallegos vurğulayıb ki, hazırda dünyada 60-dan çox silahlı münaqişə cərəyan edir və bu münaqişələr

BMT-yə üzv dövlətlərin üçdəikisinə təsir edir. Sülh, ədalət və rifahın təmin olunması cəmiyyətlər üçün mühüm hədəf olmalıdır.

BMT-nin Azərbaycandakı rezident-əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva hesab edir ki, təcrid edilmiş səslərin Qlobal Cənub çərçivəsində ucaldılması olduqca vacibdir: "Əsas dəyişikliyin gücü bizim birləşmək qabiliyyətimizdədir. Müxtəlif sektorlar və sahələr arasında əməkdaşlıq bu baxımdan xüsusi əhəmiyyət daşıyır". O qeyd edib ki, müxtəlif ölkələrin bir araya gəlməsi, iqlim maliyyələşməsi, adaptasiya və birgə həll yolları faydalı və səmərəli tərəqqiyə yol açır: "Bizi 2030-cu ildən cəmi beş il ayırır və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaq üçün doğru yoldayıq. Hazırda Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin üçdəbiri ya dayandırılıb, ya da geriləyir. Bir çox ölkə iqlim dəyişikliyi və yoxsulluğun aradan qaldırılması sahəsində ciddi çətinliklərlə üzləşirlər. Bu səbəbdən dövlət və özəl sektor birlikdə çalışaraq maliyyənin gücləndirilməsi və təşəbbüslərin artırılması üçün daha fəal addımlar atmalıdır".

Yeri gəlmişkən xatırladaq ki, Azərbaycanın Qoşulmama

Hərəkatına sədrliyi dövründə yeni və ədalətli dünya nizamı üçün gərgin fəaliyyəti, irəli sürdüyü mühüm təşəbbüslər, COP29 zamanı "Bakı dönüşü"nin əldə olunması Qlobal Cənubda Azərbaycan dövlətinə böyük rəğbət yaradıb. Qlobal Cənub QHT Platforması da Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyətinin həyatında yeni başlanğıc kimi qiymətləndirilir. Hesab olunur ki, Qlobal Cənub QHT Platformasının Bakıda formalaşması Azərbaycanın Qlobal Şimal və Qlobal Cənub arasında uğurlu vasitəçi, körpü olmasının növbəti təzahürüdür. Qlobal Cənub QHT Platforması bu strateji coğrafiyada ölkələrin üzləşdikləri problemlərin beynəlxalq səviyyədə eşidilməsinə güclü dəstək verməyi, BMT daxil olmaqla beynəlxalq təşkilatlarda vahid mövqedən çıxış etməyi, qlobal koordinasiyanı aparmağı nəzərdə tutur. Bu, ölkələrin üzləşdiyi ədalətsizliyə - yoxsulluq, iqlim dəyişmələrinin fəsadları, müstəmləkəçilik keçmişi, rəqəmsal uçurum, ticarət bərabərsizliyi və digər məsələlərə qarşı birgə səylərlə mübarizə aparma platformasıdır. O, həmçinin Cənub-Cənub əməkdaşlığını təşviq edir.

BMT-nin İqtisadi və Sosial Məsələlər Departamenti QHT

şöbəsinin nümayəndəsi Vuk Tsizin-Çanq bildirib ki, Qlobal Cənub QHT Platformasının yaradılması Cənub yarımkürəsi ölkələrinin beynəlxalq arenada mövqelərini gücləndirməyə kömək edəcək və vaxtında atılmış bir addımdır. Qananın "Dream Hunt" təşkilatının nümayəndəsi Porşa Adu-Mensa da hesab edir ki, yeni təşəbbüs çərçivəsində Qlobal Cənub QHT-lərinə dəstək son dərəcə vacibdir: "Bir çox cəmiyyət marginallaşdırılmış və həssas olaraq qalır. İndiyəcən isə kifayət qədər insan hüquqları müdafiəçilərimiz olmayıb". Qanalı nümayəndənin sözlərinə görə, QHT-lərin səylərinin birləşdirilməsi praktiki fəaliyyətlərə çevrilə biləcək ideyaları irəli sürməyə imkan verəcək: "Bir çox cəmiyyət zərər çəkib, lakin müdafiəçilərin olmaması səbəbindən onların problemləri uzun müddət diqqətdən kənarda qalıb. İndi biz layihələrin insanların real ehtiyaclarına yönəldiyi və konkret dəyişikliklərə gətirib çıxaracağı nəticələrin əldə olunmasına çalışırıq". Qlobal Cənub QHT Platformasının digər iştirakçıları da Azərbaycanda başlanan prosesi yüksək qiymətləndirirlər.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"